

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 72. ANULU XIV.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumerarea se face în Săbiu la espeditorul foiei pe afară la c. r. poste, cu bani gați prin scrisori francate, adresate către espeditor. Prețului prenumerării pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru întreaga oră cu 7. cr. și rula cu litere mici, pentru a două oră cu 5 1/2 cr. și pentru a trei repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu, in 11/23 Septembrie 1866.

Evenimente politice.

Săbiu in 10 Septembrie.

Unu tel. alu Hrm. Ztg. spune că „W. Abdp.“ anunțiază o reorganizare a armatei, ce are să se întimplă cât mai curând. În urmă acestei reorganizări, Comandă superioară a armatei și ministeriul de război vor fi subordonate Imperatului. Activitatea comandei superioare a armatei cuprinde afacerile oficiale ce privesc spiritul, disciplină, perfecționarea și conducerea mai înaltă a armatei. Ministeriul de război conduce administratiunea armatei. Ambe aceste oficii sunt coordonate. La ocazii de opinie diferite decide Imperatul. Pusetiunea ministeriului de război față cu reprezentanții imperiali nu e alterată prin Comandă superioară a armatei. Pusetiunea marinei războiice rămâne neschimbată.

Prin biletu imper. Archiducele Albrecht e denumit Comandant superioru de armată. — Imperatul va călători în Octombrie prin provinciile, unde au fost război.

„Presse“ dela 18 Septembrie n. dice:

Dupa cum auzim este lucru decisu, să se denumescă ministeriul ungaru și totu așa, ca dietă ungară să se conchiază cât mai în grabă. Îndată după aceea să se adune dietele cislaitane și să se apuce de lucrările lor curente. Fiind apoi dietă ungară gați cu elaboratul ei de impacare și aflându-se după aceluși acestu elaborat odată în mâinile regimului, dietele de dincoace de Laită vor fi provocate a alege deputati pentru consultarea asupra propunerii ungară și spre a se constitui ca delegatiune a țerilor de dincoace de Laită. Modul de alegere încă nu e fipsat, celu din actulu februaristic însă are puține prospecte de a fi primitu. — Ne îndoiim foarte — dice Presse mai departe — ca deputatii dietelor nemțiesci vor fi inclinați de a acceptă altu modu de alegere.

Cancelariulu aulicu ungaru dl. de Majláth, ne spune „Debatte“ au parasit rezidența imp. spre a se restaura. Concediulu, dice acea foia ca i e scurtu. Totu aceeași foia ne mai spune, că, după cele ce se vorbesc în cercurile politice ale Vienei, regimulu și-a încheiat și fipsat programulu, dară nu-si poate începe acțiunea pe câtu negocierile cu Italiă n'au ajuns la definitivu. Se aștepta cu toată siguranța, că încă în decursulu lunei lui Septembrie pacea va fi întră toate și în partea aceluși asigurată. Intermediulu acestă însă vrea Cancelariulu să-l folosească pentru o călătorie de recreatiune prin patria. —

În privința negocierilor de pace austro-italiane aflăm că Austriă se dechiază ca este gați a deserta Venetiă de trupe, decât Italiă, prelungă primirea detoțiilor ce cadu asupra Venetiei, va mai da sumă de 73 milioane pentru efectele ce rămân și trecu în posesiunea Italiei. Italiă s'a învoit în principiu la aceluși propunere și acum si va face și ea din parte-si propunerile se negociază. Franciă și Prusiă stăruiesc tare prelungă ambe părțile pentru de a le aduce la o învoială. — În zilele trecute ne mai spuneau diuarele și de prospecte pentru referințe intime între Vienă și Florența, prin căsătoria principelui de coronă italianu cu o archiducesă austriacă (cu ună din fiiele Archid. Albrecht). — Venirea cea grabnică a bar. Werther la postulu seu de tramis alu curției din Berlinu o esplică unele foi că aternătoare de cestiunea orientului. —

Din Parisu se spune că Franciă și Angliă si dau toată silința în Atenă, că să impedece pre Statele Unite nord-americane dela intențiunea camperare a unei insule grecesci (Melos), care camperare Rusiă o spriginesc din toate puterile.

Din Bucuresci se știe, că ministrii Stirbei și Sturză, cari au fost plecatu la Constantinopole numai în 18 Sept. n. au plecatu dela Galati.

Telegrame din Constantinopole spunu că pre insulă Candia, la Canea, au fost o bătălie între turci și creștini. Trupele turcesci-egiptice în număr de 30,000 au rămasu, după o luptă de opt ore, domnitoare de pozițiunea lor și a câmpului de bătălie.

Insurgenti au pierdut 600 morți. Insurgenti sunt armati reu; numărul lor ajunge la 40,000.

Unu tel. (alu Hr. Ztg.) din Corfu (21 Septembrie) spune, că insurgenti din Cretă au bătut tot alu pre trupele turcesci egiptice. Pășii și soldatii s'au mantuit numai încheiand o convențiune, după care fura eliberati. —

Revista diuaristica.

„Austriă dice „Debats“, poate întreprinde și face toate reformele militare prin putința spre a crește puterea de rezistență; dar cei cari conduc destinațiile acestui imperiu nu vor trebui să uite, precum le-o spune necontenit Pressă din Vienă și cum cugetă spiritele sincere și bine cugetătoare, că decât Prusiă a dobândit unu triumf atâtu de mare și grabnicu, i-lu datorează nu atâtu bunei organizări a armatei și numărului ei câtu calităților guvernamentulu seu. O administratiune regulată, financie bine regulată, o disciplină ce-si trage puterea din încredințarea și concordiă luptătorilor mai mult decât din rigorele legilor militare, din puterea morale ce comunica soldatilor aceleia-si patrie cunoștința deplină și lămurită a scopului ce urmăresc și a intereselor ce așază, unitatea silințelor ce decurgu din comunitatea cugetărilor, ecă elementele necontestabile ale victoriilor Prusiei.“

A. I. P. Dacii și Români.

Săbiu 8 Septembrie. În săptămânile trecute au adus Hrm. Zt. unele notițe despre unu studiu istoricu asupra **Dacilor și Românilor (Dacier und Römänen)** de Dr. E. Robert Rösler, tipăritu separat din fasciōră de pre lună lui Maiu an. 1866, din rapoțele ședințelor clasei filosofico-istorice dela Academiă imp. de științe din Vienă.

Menționatul Dr., de altminteră docentu privatu de istoria la Universitatea din Vienă, se ocupă specialu în mai multe rânduri cu țerile Dunării de jos. Densulu au scrisu „Dacia înainte de Români“ și „elementele grecesci și turcesci în (limbă) română (1865).“

Scrierea carea ne dă anșă de a o aminti și noi merita atențiunea cu atâtu mai tare, cu câtu aduce cestiuni pre tapetu, cari, după cum afirmă și H. Ztg., au unu interesu ce trece preste cerculu curatu de specialitate științifică.

Cestiunile de frunte sunt: Ce se poate presupune cu securitate despre natiunalitatea și afinitatea natiunală (Stammverwandschaft) a dacilor? Ce temeuri sunt cari șiesc aducerea în legatură a dacilor cu populațiunea din colonizațiunea română a Daciei celei noue sau române? și în fine fostău poporul walachicu (romani) posesorul patriei se le de acum din timpurile lui Traianu până în timpul de față? — După autoru presupunerile despre germanismulu Getelor și Celtismulu poporului geto-dacicu precum și legatură acestor cu slavismulu, din temeurile încă foarte nescientifice de până acum nu se potu adevări. Oare-si care verosimilitate aru avea afinitatea acestor popore cu slavismulu, de-si pentru afirmarea acestor presupuneri s'aru mai cere argumente. Afinitatea între Gete și Daci bazează numai pre spusel celor vechi. Cuvintele aduse înainte de celtologi au puțin pretiu înaintea autorului; aparatele și alte lucruri de bronzu aflate îngropate în Transilvaniă marturisesc de esistența unui popor celticu odinioară pre locurile acestea. Numele locurilor cari cu deosebire în terminațiunile lor sunt deosebite de cele celtice, duc pre autoru la presupunerea că lucrurile, cari se desgrăpă prin Tranniă, de și se mănă cu cele desgrăpate pe aiurea, dară de care se presupune cu siguranță că sunt celtice, — au rămasu dela popore supuse dacilor.

Întrebarea cea mai interesantă este după „H. Z.“ discutată în cap. 9 și adică: „Câtu de vechi sunt locuțiile poporului românu în Valachiă și Moldaviă, în Ardél și Banatu, Ungariă și Bucovina, cu unu cuvintu spre mēdia noapte dela Dunare? Este opiniunea comună și așezată cu deosebire de literatii români cu atâtu

focu, ca românii se afla continuu în locuințele dela media-noptea dunării, o opiniune sigura și neatacabilă? Sunt magiarii, după cum afirma acelea voci, descălecatii mai noi, o pătură mai prospetă preste bazea cea veche a romanismului (des romänischen Volksthums). E între români (Walachen) și magiari proporțiunea aceea, carea e în Angli'a între Britii și Sassoni, Sassoni și Normani? Calcau și aici în picioare învingătorii pre unu popor vechiu și ia luatu pământul patriei sele, aerul libertății și lumin'a dreptului?"

Autorul se tângue, ca spre răspunderea la întrebările din urma, nu-i stau la îndemână calaudii istorici, buna oră cum e acestă în Britani'a, seu în Spani'a pre timpul domniei arabice. „... deca ceremu calaudi istorici pre terenul istoriei valachice și valachico-magiare, nu capătămă nici unu răspunsu.“ Autorul afla ca în istori'a poporului romanu (des walachischen Volkes) spre media-nopte dela Dunare înceta în sut'a a 3-a și se reincepe cu sut'a a 12-a după Chr. afla asiă dara o lacuna istorica de 9 seculi, carea după parerea densului numai pre peninsul'a balcanica, în adeverat'a Cimeria a evului de mijlocu, mai afla parecchia.

Venindu la Aurelianus i aplica și autorul, obligat'a trecere cu totii și cu tôte ce au fostu romanu dincolo de Dunare. Combate parerile lui Petru Maior, carele arata, ca e imposibilu a trece o multime asiă mare de ômeni dintr'odata. Concede însă apoi ca nu au trecut asiă în pripa cu totii, ci au mai trecut și după departarea legiuniloru din Daci'a etc.

Spatiuul nu ne ierța sa ne estindemu mai pre largu la tôte și asiă trecemu la cestiunile cari trecu preste interesul specialu scientificu. Autorul dara stramuta pre români sub Aurelianus dincolo de dunare cu totulu, afirma ca pâna în secululu 13 nu se face pomenire de români. Cum și esplica autorul esistinti'a Românilor dela dunare pâna la Dniștru și dela Tisza pâna la marea neagra? La începutulu **reșbelorului de independenția** ale românilor de dincolo de dunare, ajutați de bulgari, pre la finea seculului 12 contra imp. Isaacu II dice autorul, ca s'a începutu a se asedia unii români la media-noptea dunării. „Siliti câte odata sa fuga în Cumania au trebuit valachii sa vada câtu de atragătoare și de favorabile sunt tinuturile acele pentru pasiunile lor și câte un'a familia, câte unu despărțimentu voru fi preferitu sa remana pre locul nordicu și numai putiau locuitu. Românii au invasiunatu pe rendu și fără sgomotu mare acestu teritoriu, ca pastori precum o facu și adi mocanii (pastorii) din Moldavi'a numai în Dobruj'a și în Macedoni'a și Greci'a. (Va urmă.)

Ortografi'a romana.

(Urmare).

II.

Dintre tôte ortografiile ôre care aru fi mai potrivita pentru a impacă pretensiunile ce se ceru dela o ortografia? Eu socotu: ca aceea prin care sa pôta aretă cu claritate și perfectu regulele gramaticale deducerileloru, nelasandu în dubietate nici sigurantia cetirei, vasa dicea înlesnindu și cetirea și scrierea în modu rationalu. Acestă ortografia aru fi cea mai corespundătoare și cea mai salutarie pentru noi români. Calea acestă însă ni-o arata numai ortografi'a Parintelui Cipariu cu puținel schimbări în aplicarea semnelor, și ne adoptandu etimologi'a densului, basata numai pe anticități câte odata nesigure și neajunse de cea mai mare parte a celor ce se ocupa cu cetirea și scrierea, neavendu nici mediele, ce se ceru spre a puté urmă densului în regiunile cele înalte filologice. Marginindu-ne dara la ortografi'a Parintelui Cipariu și cercetandu-o mai aprôpe vedemu ca tóta greutatea la ortografi'a D-sele, că și la celelalte, atât pentru începători cât și pentru straini se reduce la scrierea sonurilor **i** și **u**, **u**, **z**, **m**, candu vinu a se scrie în mediulu cuvintelor. O alta greutate și nesiguranția atât pentru straini cât și pentru începători sunt diftongii proprii și improprii în mediulu cuvintelor. În privinția lor nu esista nici o regula și nici ea e cu putinția a se pune vre-odata vre-un'a. E dara necesariu a face atenti pe ortografisti și gramatisti și la acestă. Ce se atinge de **i**, **u**, ele se prefacu din **a**, **e**, **i** (**u**, **o**); iară **u**, din **t** **z** din **s** din **s**. Deca acum gramatisti aru fi în stare a ne dá nisce regule, fia câtu de grele, aretandu-ne unde sunt a se ceti simple și unde a se ceti muate, noi cei ce ne ocupămă cu elevii de 6—7 ani, amu fi contenti. Căci ori-ce se invetia pe bazea reguleloru nu e greu, și copiii deca invetiatoriu e numai în câtu-v'a practic, pôte sa capateze pe micutii invetiacei și sa faca unu sporu în câtu sa indetuleze pre ori și cine. Copilulu câtu e de micu intréba, după caus'a lucrului și numai de câtu-ti dice: cum e acestă? ca eri ni-ai spusu altfelu și altele, care aducu pre bietulu invetiatoriu în perplexitate. A pune astadi nisce regule și mâne a te abate dela ele, ce pôte sa aduca decâtu neconstantia și consecinție triste și pagubitoare. A spune d. e. **t** înainte de **i** urmatu de o vocala se cetesce în mediulu cuvintelor totudéun'a **u** (**i**) și apoi venindu sa cetesce, vei ceti în locu de hârția, hârțja, în

locu de Matia, Maia, în l. d. invertiă, inverjă, socojă; în l. d. Asi'a, Așă și altele multe de acestea. Aici sa nu-mi obiecteze nimenea ca acestă se intempla numai în cuvinte straine, ce nu e adeverat, și deca aru și fi totusi nu e cuventu, căci deca sunt odata cuvinte straine varite în limba n'avemu ce face trebuie sa le tinemu înca, căci nu le putem scôte fiindu atât de latite. Ce atinge de diftongi apoi spuna-mi domnii filologi, ea cum amu sa capateze pre baiatu, ca care **i** e scurtu și care e lungu; căci aceea cumca românii înca au avutu numai unu semnu pentru sonulu **i** de-si l'au pronunțiatu în două forme, că consonanta adeca și că vocale, nu e destulu și nu ne pôte indoplecă, ca deca a fostu la ei nesiguranția în cetire sa fia și la noi erorile ce le-au avutu ei sa le adoptămă și noi. Noi trebuie sa fim practici, căci practic'a e adi parol'a dilei, se întielege însă ca fără de a compromite regulele gramaticale cum facu și domnii cei economi lasandu pre **u** finale, care are însemnatate gramaticala forte adenca basata și în firea limbei. Cum sa cetimu: haina=hăina, făina=făina, și alte multe asemenea. Ôre ce aru patim logic'a gramaticala (sumandu cele spuse) candu amu pune regula **t**, **d**, **s**, înainte de **i** (scurtu) e totudéun'a = **u**, **z**, **m**, și apoi în mediulu fiindu ca natur'a lui **i** e dubiia sa se și însemne cu semnul scurtu; iară **i** finale fiindu totudéun'a de caracteru scurtu se remana cum este neînsemnatu, afara de sciutele locuri la cong. IV unde vine semnatu cu semnul acutu (**i**) și perfectulu simplu, unde e însemnatu cu semnul greu (**i**). Asemenea și diftongii proprii și improprii în mediulu, în semnatu, căci iară sunt dubii. De unde scia unu strainu și unu începătoriu, a ceti bucuria=bucuri-a, caletoria-caletori-a, calatôria=calatôrie s. a. Și apoi ce diferinția e între domnii dela domnu și și domnii dela domnia seu domnie, candu colo e **ii** diftongu impropriu și aici **ii** diftongu propriu, dincolo doi **ii=ii**, aici **ii=fi**. Acestă s'aru puté ilustra și cu alte esemple pre care însă le pôte află cine voiesce, în mesura bunicica în cărțile scolastice. Ori și cine pôte vedé dara nesecuritatea în scrierea și cetirea a acestor felu de cuvinte, însă cea mai mare greutate o intemina invetiatoriu în scôl'a elementara. — Aci numai vedi absurditățile, neconsecințiile și neajunsurile unei ortografii. De aceea nici nu me sfiescu a face cu totu respectulu atenti pre filologii nostri la aceste impregiurări. Căci aci suferu copilasii cei nevinovati și prin ei viitorulu nostru celu plinu de sperantie, pentru peccatele facute potu dice mai multu din capriciulu unor filologi, departe de câmpulu practic și afundati în teorii seci și unilaterale, cari-si intipuescu ca propag'a cultura nationala, nisindu a croi o limba cu totulu noua, în loculu celei frumose, vorbite și întielese de toti. Ôre gramaticii sunt ei chiamati spre a produce limbi și nu a dá numai o directiune spre perfectionarea și nobilarea limbei, a cărei gramatica scria? — Și ôre pentru ce sa chinuim noi pruncii cei nevinovati cu astfelu de nesiguranții ortografice ce nu aducu nici unu folosu nici în o privinția, ci din contra numai dauna și pedeca atât invetiamentulu, cât și culturei și progresulu cultivatoriu în genere. În locu de a usiurá și înlesni invetiamentulu lu ingreunămă și impedcămă, numai pentru ôre-caré ilusiuni și opiniuni false. Nu se cultiva, poporulu prin certe gramaticale și ortografice. Acestea voru remanē deapănarea numai în cerculu barbatiloru de sciintie mai înalte și anume filologiloru de specialitate. Ei voru află originea limbei și deducerea reguleloru ei gramaticale din ori-ce felu de scriere. N'a fostu în stare sa ne intunece limb'a nici chiaru ortografi'a parintelui Cirilu, apoi cu multu mai puțin va fi în stare a face acestă o ortografia cu strabune. (Va urmă.) N. Mihaltianu.

Sabiiu în 7/19 Sept. Comun'a bisericésca evang. de confessiunea augustana de aici severși astadi o serbatôre frumosa a vietiei sele bisericesci: Dlu Ioann Carolu F u s s, Parochulu de pân' acum alu Hosmanului, ear acum alesu Parochulu alu Sabiiului, fu prezentatu astadi comunei sele. Pe la 9 ôre dimineti'a se începù festivit'atea, și biseric'a curendu se umplù de privitori și ascultatori. Comitulu bisericescu împreuna cu d. Comite alu natiunei sasesci, C. Schmidt, că curatoru alu bisericiei provinciale se adunase intr'aceea în cas'a parochiala, sub sunetulu clopotelor și aclamatiunile tinerimei scolare, ce formase spaliru prin piéti'a bisericiei, se duse și nou alesulu Parochulu, insottu de Comissarii bis. destinati. După ceremoniele obicinuite, adeca după predarea lui din decanatul Nocrichiului, unde servise, și primirea în decanatul Sabiiului, în care intra, venira toti în ordine frumosa în biseric'a cea plina indesuita de ascultatori; aici după esecutarea unei piese de musica vocala și instrumentala, Parochulu M. Malmer din Slimnicu, unulu din cei mai distinsi oratori ai bisericiei evang. din Trannia, tinu unu cuventu gravu asupr'a temei dela Ev. Luc'a

*) Mie mi s'a intemplatu ca după ce amu percursu Abcdar. cu cirile și baetii cetiă binisioru, (invetiandu-i după metod'a cea noua) venindu sa cetesca cu latine intr'o di cuventulu **ciocu** (isolatu unulu din cele mai usiore) n'a fostu nici unulu care sa mi-lu cetesca curatu, ci cu totii **ci-ocu** și numai după esplicări și întrebări, mi-au cetitu curatu. Esemple de aceste intempini destule.

capu 12, 40: „Focu amu venitu sa aruncu pe pamentu, si ce voiescu, deca s'au aprinsu.“ Apoi propuse noului seu colega intrebările indatinat: deca au ajunsu la alegerea acést'a pe cale legiuita? deca va inaintá binele poporului? s. a., la cari noulu Parochu respunde la tóte cu voce sonora: Dá. In fine D. Parochu Hart din Turnisioru ceti o rogaciune, fôrte alésa pentru binecuvéntarea lui Ddieu asupr'a lucrului sevarsítu. Cu acést'a se terminá actulu bisericescu, la care asistase si Ser. Sea Princ. Montenuovo si mai multe notabilitáti ale cetátií nóstre; iér ceremoni'a predárei cheiloru bisericeí s. a. se continuá in cas'a parochiala.

Festivitatea o'ncheiá unu prándiu stralucitu la „Imperatulu Romaniloru“, la care luara parte aprópe la 200 persóne. ❧

S a b i i u 10 Sept. Eri nóptea au fostu in Orlatu unu focu infricosiatu. Date mai de aprópe ne lipsescu.

— In 5 Octobre n. voru trece pre aici din reg. de inf. „Alexander“ spre Fagarasiu 1030 fectori si 27 ofieieri. — Reg. „Hartmanu“ pléca máne din Aradu. Bataliunea de venatori (32) va plecá totu pentru Sabiu ce-va mai târdioru; — asemenea Ulanii din reg. nr. 9 voru merge la Mediasiu. — Aici voru mai sosí si unele baterii de tunuri.

Din B r a s i o v u aflámu (dupa G. Tr.) ca majorulu de la bataliunea a 4-a a reg. de inf. König der Niederlande nr. 63. preste totu reg. romanescu si dela carele bat. 4-a garnisonéza aci au adresatu P. Bartolomeiu Baiulescu Adm. paroch. gr. or. pentru servitiile facute garnisonéi fára nici unu pregetu chiaru si in tempulu cholerei urmatórea adresa de multiamita:

„Pré on. Dsele D. Preotu gr. or. Bartolomeiu Baiulescu, aici. Me aflu cu placere deobligatu pré on. Dtale pentru tóte acele servitii prestate din propriulu si prea curatulu impulsu crestinescu, cu care ai ostenitu pentru feciorii gr. or. din garnison'a de aici prin impartásirea loru cu potintea si insuflitórea putere a SS. taine, a marturisirei si comunecaturei, pentru care pe lângá asigurarea deosebitei mele consideratiuni si onórea ce-ti dorediu, primesce si cea mai caldurósa multiamit'a mea.

Brasiovu 2 Sept. 1866.

M u c h m. p. Majoru.

G. Tr. mai adauge apoi urmatórele:

„Parintelui Baiulescu, care cu ocaziunea bólei epidemice, ce totu mai slabescu din dí in dí, alergá mereu a împárti mangaiere spirituala, ei aducu atátu cei scapati de prin spitale, criminalii din cas'a de corectiune si alti esterni de prin oteluri, cá si intrég'a garnisona o multiamita publica pentru dovedit'a amóre spirituale cu densii.“

O l b a c u in Distr. Fagarasiului 4/16 Septembrie 1866.

Dle Redactoru! „Celu ce se inaltia smerise-va, si celu ce se smerescu inaltiasé-va“ — asiá ne spune scriptur'a.

Comunitatea Olbaculu cu o poporatiune de 741 de suflete formandu un'a parochia greco-orientala in tractulu protopresbit. I. alu Fagarasiului este un'a din cele mai sermane in pártile acestea, ca-ce pamenturile-i suntu cu totul paduretie si lulóse, si locuitorii parte mare nu se potu folosi cu aratrulu, ci le cultiva cu sap'a pre inclinatiunile colniceloru celoru ripóse, de unde nu arare ori recolt'a cu agrulu intregu se surpa in abise profunde si lasa pre cultivatoriu cu lacrimel in ochi a contemplá desiértulu. Ei bine! acést'a comunitate e aceea, care esceléza intre tóte comunele protopresbiteratulu susu numitu, atátu prin caldur'a sea spre cele ddiéesci, cátu si prin ascultarea si amórea pentru ordinea buna in cele tempurarie.

Dara, óre de unde vine acést'a? Cine este motorulu si conductorulu, care face a se destinge acést'a comunitate intre altele? — Acést'a e parintele ei sufletescu, e parochulu Samuele Migi'a Toderitianulu, barbátu nobile de genu, inse multu mai nobilu de sentieminte, care prelángá cea mai perfecta modestia seversi esemplar'a facta in tempurile si sub impregiurările nu de totu favorabili de fatia.

Dara sa enarámu cu putine vorbe lucrulu ce ne indémna alu areta publiculu si asiá a radicá obroculu cá sa se vada lumin'a.

In cei trei ani din urma credinciosii nostri Olbaciani cu indemnul si staruint'a Parochulu loru S. M. radicara un'a bisericá noua din temelii, frumósa, architectonica, cu care ori ce comunitate de dóue mii de suflete s'aru poté fali cu totu dreptulu. — Acést'a numai in tómn'a an. tr. se santi pentru cultulu divin. D. Parochu, de-si tata de familia, totusi vediendu ca poporulu nu este in stare cá pre lângá falniculu templu se adauge si dependinti'a neaperatu de lipsa, decise din proprielie medie, fára cea mai mica concurentia din partea locuitoriloru, a le radicá casa de scola cu dóue incáperi luminóse — din materialu solidu, si provediuta cu sobe de feru fusu (versatu), ceea-ce indata si efectu. Asiá mam'a si fii'a, biseric'a si scóla decoréza cea mai frumósa din inaltimele nóstre.

Astadi avemu norocire a vedé in midiloculu nostru pre Prea On. Parinte Protopopu tractuale Petru Popescu insotitu de Pré demnul nostru V. Capitanu alu Districtulu Ioane Codru Dragasia-

nulu cari caletorescu impreuna, celu d'antáiu spre organizarea comiteteloru parochiali, celu din urma spre organizarea comiteteloru reprezentative comunali politice, apoi pentru castigarea de dotatiune pentru fundarea unei scoli capitale in cetatea Fagarasiului.

Cu acést'a ocaziune Prea On. Par. Protopopu sub asistinti'a a doi Preoti seversi oficiulu divin si sant ap'a in cas'a cea noua scolastica, apoi totuodata predandu-i-se chei'a prin Parochulu Samuilu Migi'a tinu cuventarea cea mai amesurata dupa Evangeli'a dílei despre immultirea talantulu, reducendu acést'a divina asemenare la sacrificiulu celu raru adusu pre altariulu religiunei si alu natiunei de multu laudatulu donatoriu, care ne implu animele de bucuria, de evlavia si de recunoscintia. Cas'a scólei are celu putinu pretiu de 1000 f. v. a. Finindu-se acestu actu se alesera unu comitetu parochiale de 12 si comitetu comunale asemenea de 12 barbati, se sistemisa cu aclamatiune dotatiune invetiatoréscá de 120 f. pre anu si se oferí din partea Comunitatei pentru infintind'a scóla capitale din Fagarasiu unu capitalu de 600 f. v. a.

Tóte acestea se staverira protocolariu in ordinea cea mai buna.

Vedemu deci ca ne-au resaritu si nóue lumin'a. Ddieu sa tina si sa apere pre barbati care se straduescu pentru fericirea poporulu nostru, Ddieu se tina pre Parochulu nostru donatoriu la multi ani si mai alesu sa-i ajute, cá cu tempu sa-si póta implini si ceasalta dorintia, care o esprese, adéca: cumca voiesce cu testamentu sa indiestreze scóla cu unu venitu celu putinu de 50 f. anuali. Unu amicu alu adevéruí.

Principatele române unite.

Fostulu Domnitoriu, M. Sea Voda-Stirbeiu a venitu in tíera si se díce, ca are sa petróca earn'a in Bucuresci.

Mari'a Sea a trasu la otelulu sei, si a dón'a dí Mari'a Sea Domnitoriulu Carolu I. a mersu de ia facutu visita pentru bun'a-venire.

Se díce, ca preste cate-va díle, are sa vina si fostulu Domnu Mari'a Sea Voda-Bibescu, si fostulu Domnu M. Sea Voda-Sturz'a, si fostulu Domnu Mari'a Sea Voda-Cuz'a.

Lectorii nostri sciu cátu amu doritu noi totu deun'a acést'a, si de câte-ori ne-amu miratu ce lucru sa fi oprindu pe acesti románi de a locu in patria loru.

Pe candu chiamámu noi in sa pe cei mai insemnati cetatieni románi sa vina sa-si cheltuésca activitatea si banii in tíer'a loru, se dícea ca un'a cá acést'a aru poté sa dea temeri continue guvernulu si sa fia caus'a nelinisei si in afacerile Statulu si in petrecerea acestoru inalte personagie romane. Astadi asemenea temeri nu potu fi nici dintr'o parte nici din alt'a, si credemu ca aru fi tempulu, cá cei mai mari cetatieni prin averile si esperiinti'a loru, sa se afle in sinulu patriei spre a-si dá concursulu loru candu cere trebuinti'a.

Noi suntemu bine incredintiati prin natur'a lucrulu, ca Mari'a Sea Voda-Stirbeiu fiindu in relatiuni cu Mari'a Sea Domnitoriulu, esperiinti'a celu d'antáiu, cunoscinti'a de tíera a celu d'antáiu, voru dá multa efieacitate bunei-vointie a celu d'alu doilea. Suntemu bine incredintiati, ca celu mai bunu administratoru ce a avutu veri odata tíer'a, si celu mai practicu omu de finantie la noi, are sa aduca multu bine priu contactulu seu cu Domnitoriulu si cu guvernulu.

Noi vomu fi veseli de câte-ori vomu aflá despre intrevorbiri intre fostulu Domnu si intre Domnulu domnitoriu. Esperiinti'a va adauge la vigórea junetiei, si cunoscintiele de lucruri la bun'a-vointia.

„Tr. Carp.“

V a r i e t á t i.

* * * D r u m u l u d e f e r u. Maj. Sea a bine voitu a subscrie in 18 Sept. concessiunea drumulu de feru dela Aradu la Alb'a-Iuli'a cu o ramura dela Piski la Petrosieni. Concesiunarii suntu: princ. Macs Egon de Fürstenberg, princ. Emil Fürstenberg, c. Otto Chotek si Louis de Haber. Tempulu e desiptu doi ani dela 18 Aug. a. c. si pentru ramura inca unu anu.

De alta parte mai cetimu si despre dispusetiuni luáte pentru inceperea unei linie nóue de drumu de feru dela Oradea preste Clusiu la Brasioyu. —

* * * C o l e r a, se serie din Brasioyu, ca au incetatu.

* * * F o c u. In comun'a romána Vaslabu (Scaun. Ciuculu) au arsu 30 de case. Cu ocaziunea foculu acestu au peritu mai multi ómeni si unu numeru de vite. Se mai serie de pre acolo ca sigurantia proprietátiéi este fôrte slaba.

* * * U c i d e r e. In 6 Sept. n. Avraamu Ben'a cl. abs. in urm'a unei cerle avute cu unu pardositoriu in Sabesiu, fu jughiatu cu cutitulu, Pardositoriulu ucidiatoriu e deja in mánele justitiei.

* * * (T r a d a r e.) Dfuarele de Vien'a ne spunu, ca unu principe de Hohenzollern, ce serviá in armat'a prussiana, uitá in unu cortelu de ale sele in Boemi'a o brosiurica eleganta, tiparita in tipografi'a regéscá secreta din Berlinu. Cuprinsulu ei érá „ordinea de batalia“ a armatei nordice austriace, cu tóte amenuntele ei. Brosiur'a se vede ca o purtau ofieieri mai inalti dreptu de

unu „vade mecum“ fia-care la sine. Asiá dara nici o mirare de-
ca scieau asiá de bine prussianii tóte miscárile austriace, pentru
ca in numit'a brosiura se afla pana si impartirea jumatátiloru de
baterii si alte si avisarea loru la diferitele puncte. Este numai
intrebarea ca cine sa fia fostu tradatoriulu unui planu, carele se
tine atátu de secretu? Spionii ori cátu de ageri sa fia fostu si
ori catu de norocosi, nu aru fi pututu aflá tóte spre a puté combiná
totu planulu din firu in pèru.

Nr. 22—2 Concursu.

Pentru intregirea statiunilor vacante de Invetiatori din comunitá-
tile gr. resar. Costeiu si Gartenisiu, ce suntu ingremiate inclitului
Comitatu temesianu si protopresbiteratului greco-orientalu romána
alu Versietii se escrie prin acést'a concursu.

Cu aceste statiuni suntu impreunate urmatórele emolumente
anuale :

I. Costeiu.

- a) in bani gat'a : léfa anuale de 105 fl. v. a.
- b) in naturale : 30 metie de gráu, 20 metie de cucuruзу, 100 punti pe clisa, 50 punti de sare, 25 punti de lumini, 6 stân-
gini de lemne de arsu, 1 jugeru de semenatura si o gradina de
140 stângini patrati pe lângá locuintia libera.

II. Gartenisiu.

- a) in bani gat'a : léfa anuale de 84 fl. v.
- b) in naturale : 18 metie de gráu, 18 metie de cucuruзу, 100
punti de clisa, 50 punti de sare, 11 punti de lumini, 4 stân-
gini de lemne de arsu si 4 jugere de semenatura.

Doritorii de a ocupá aceste posturi de invetiatori voru avé a
inzestrá petitiunile loru concursuale timbrate, dupa cuviintia, cu es-
trasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cu sporiu bunu
a cursului pedagogicu in institutul preparandialu din Aradu, apoi
despre servitiulu de pâna acum si purtarea loru morale si politica
si astu-feliu inzestrate le voru substerne Ven. Consistoriu dreptu
maritoriulu alu diecesei Caransebesiului pâna la 25 Septemvre c. v.
1866.

Caransebesiu 1 Septemvre 1866.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului.

Nr. 20—2 Publicare de concursu.

In comunele urmatóre au devenitu vacante statiuniie invetia-
toresci si anme :

1. In Sacelu, cu léfa anuala de 120 f., quartiru si lemne
de focu.
2. In Sibielu, cu léfa anuala de 150 f., quartiru si lemne
de focu.
2. In Valle pentru unu invetiatoriu cu 200 f., quartiru si
lemne de focu si unu adjunctu cu 120 f. pe anu.
4. In Tiliso'a, pentru unu invetiatoriu cu 230 f. si pentru
unu adjunctu cu 100 f. pe anu.

Spre a câroru ocupare se escrie prin acést'a concursu pâna
in 25 Sept. a. c. st. v.

Doritorii de a ocupá unulu séu altulu din posturile acestea,
sa-si inainteze la subscrisulu cererile loru timbrate si provedute
cu atestatu de botezu, de moralitate, de studiile gimnasiale, peda-
gogice séu clericale si de prassa de pâna acum pe terenulu in-
vetiadorescu.

Cunoscinti'a si desteritatea in tipiculu si cantárele bisericesci,
suntu neincungiuratu cerute.

Dela concurentii la statiunile de invetiatori in Valle si
Tiliso'a, se ceru celu putinu patru classe gimnasiali,
Sabiú 31 Augustu 1866.

Ioann Hanni'a,
Prot. si insp. distr. de scóle.

Nr. 19—2 Publicare de concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din Rip'a de josu,
care e impreunata cu unu salariu anuala de 125 f., quartiru si
lemne, la care se publica concursu pâna in 20 Octobre a. c.

Doritorii de a ocupá acestu postu pâna la tempulu prefriptu
sa se adresedie la subscrisulu cu cerutele documente.

Idicelu in 28 Augustu 1866.

Ioanif Brancovanu,
Protopopu.

Nr. 17—3 Concursu.

La scól'a capitala gr. or. din Bradu comitatulu Zarandului a
devenitu vacantu postulu invetiatoriului de clas'a I. cu salariu
anuala de 336 fl. v. a. quartiru si lemne de focu, precum si pos-
tulu invetiatoriului de clas'a a II. cu unu salariu anuala de 400 fl.
si 50 fl. v. a. cá relutu de quartiru.

Competentii la aceste posturi au a-si tramite rogárele loru a-
dresate presidiulu comisiunei scolare subscrisa celu multa pâna
in 15/27 Septemvre a. c. si a documentá ca suntu de religiunea
gr. or. cu purtare morala buna, pedagogi séu teologi absoluti si
posedu cunoscinti'a limbei románe si a limbелoru magiara si ger-

mana séu celu putinu a unei dintre aceste din urma.

Bai'a de Crisiu 21 Augustu (2 Sept.) 1866.

Presidiulu Com. scol. gr. or. a
Zarandului.

Nr. 21—2 Publicare de concursu.

La scól'a populara rom. gr. res. din Comun'a Siur'a-mare,
Scaunulu Sabiului, se cere unu invetiatoriu cu salariu anuala de
100 fl., quartiru gratuitu si lemne de focu.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu pâna la 15
Octobre c. n. a. c.

Dreptu aceea, ori care doresce a concurge la postulu susunu-
mitu, are a-si tramite la Scaunulu protopopescu alu II. alu Sabi-
ului, pre lângá petitiune timbrata cu 50 xr.

1. Atestatu despre aceea, ca au absolvatu cu purtare buna,
si sporiulu de cl. 1-a celu putinu gimn. micu, si cursulu Pedago-
gicu in Inst. archidiecesanu din Sabiú, si ca este bine procopsitu
in tipiculu si cantárele bisericesci.

2. Atestatu de botezu si de purtare morala; acestea pâna in
terminulu mai susu prefriptu, spre urmare mai departe, sa se aster-
na la laudatulu Scaunu protopopescu.

Siur'a-mare 30 Augustu 1866.

Efori'a scólei populare gr. or. din Siur'a-mare.

Nr. 23—1 Concursu.

La scólele poporale romane gr. or. din protopresbiteratulu,
Zarandului, au devenitu vacante urmatórele posturi de invetiatori :

- 1) Ribiti'a, cu unu salariu anuala de 200 f. v. a., cuar-
tiru, gradina de legumi si 4° de lemne.
- 2) Vaca'a, cu unu salariu anuala de 200 f. v. a., quartiru,
gradina de legumi si 4° de lemne.
- 3) Valea Bradu, cu unu salariu anuala de 200 f. v. a.,
quartiru, 4° de lemne.
- 4) Cebea, cu unu salariu anuala de 200 f., quartiru si
4° de lemne.
- 5) Bulzescii de josu, cu unu salariu anuala de
200 f., quartiru si lemne.
- 6) Mesteacánu, cu unu salariu anuala de 80 f., cuar-
tiru si lemne.

Doritorii de a ocupá aceste statiuni, au a-si tramite rugárele
loru adresate la Administratur'a acestui Protopresbiteratu, celu multu
pâna in 22 Septembre a. c. st. v. si a documentá, ca suntu de
rel. gr. or. cu purtare morala buna, pedagogi séu teologi absoluti,
si ca sciu cantárele si tipiculu bisericescu.

Hondolu 30 Augustu 1866.

Administratur'a Protopresbiteratului gr. or. alu Zarandului.

N. 14—3 Edictu.

Bucuru Grebenea din opidulu Resinari in
Scaunulu Sabiului, care mai de siepte ani, cu necredintia au pa-
rasitu pre legiuit'a sea socia Ann'a nascuta Alemanu Frinu
totu de acolo, prin acést'a, se citéza, ca dela datulu mai din josu,
in terminu de unu anu si o di, cu atat'a mai tare sa se infatisiedie
inaintea forului protopopescu subscrisu, cu cátu ca la din contra,
se va decide divortiu muierei selc la intielesulu SS. Canóne ale
bisericeii nóstre dreptu credincióse resaritene, si in absentia
densului.

Scaunulu Protopresbiteralu gr. res. alu Tractului Sabiutui alu II-lea
Sabiú 22 Augustu 1866.

Ioanne Pannovicin,
Protopresbiteru.

Nr. 12—3 CITATIUNE EDICTALA.

Ann'a Savu Barsanu din Zagonu in Trei-Scaune care parási
cu necredintia de 7 ani, pe legiuitulu ei barbatu Nicolae Rusu, si
a cárei ubicatiune pâna astadi nu se scie, se provóca prin acést'a,
cá in terminu de unu anu si o di. sa se infatisiedie inaintea sub-
scrisului foru protopopescu, cáci la din contra, se va decide di-
vortiuulu sotiului ei, si in absentia densei.

Forulu protopopescu gr. or. alu Tractului alu II alu Brasio-
vului.

Brasiovu in 8 Augustu 1866.

Ioann Petricu
Protopopu.

Nr. 24—1 Concursu.

In Comun'a Avrigu Scaunulu Sabiului, statiunea notariala,
cu carea este impreunatu unu salariu anuale de 420 fl. v. a. si
quartiru naturalu precum si alte accidentie legale, au devenitu va-
cante, pentru a cárei ocupare se deschide prin acést'a Concursu
pâna 3/15 Octomvre a. c. cu acelu apriatu adausu: ca dela con-
curentii se cere — prelánga altele — cunoscinti'a teme inica in
vorbire si in scrisóre a limbei romanesce.

Avrigu 7/19 Septembre 1866.

Oficiulu comunale.